

## **Tema cuplului intr-un roman obiectiv studiat/ Evolutia relatiilor dintre doua personaje ale unui roman realist studiat**

Ion (Livu Rebreanu)

### Introducere

Livu Rebreanu este un prozator interbelic, creator al romanului realist obiectiv prin aparitia, in 1920, a romanului Ion; alaturi de Camil Petrescu si Hortensia Papadat-Bengescu, G. Calinescu il considera un initiator al romanului modern, pe langa Ion remarcandu-se si alte capodopere ale romancierului precum Padurea spanzuratilor (1922) sau Rascoala (1932).

### Prezentarea elementelor textului narativ

Elementele realiste prezente in romanul Ion sunt prezentarea in maniera veridica a faptelor fictive ce compun universul cartii, tematica sociala (drama taranului insetat de pamant), aspectul monografic, precizia coordonatelor spatio-temporale, circularitatea/simetria compozitionala, prezenta unui narator impersonal, obiectiv, care relateaza la persoana a treia, caruia ii corespund viziunea naratologica "din spate", perspectiva auctoriala si focalizarea preponderent zero.

### Prezentarea relatiilor initiale dintre cele doua personaje din perspectiva tipologiei

La nivelul personajelor, esteticii realiste ii sunt specifice personajele tipice care actioneaza in situatii tipice, reprezentative pentru o categorie sociala: taranul insetat de pamant este principalul exponent al romanului. Pe de alta parte, personajele sunt in stransa relatie cu mediul social in care traiesc, fiind un produs al societatii: faptele lui Ion isi gasesc pana la un punct justificarea in modalitatea prin care satenii din Pripas valorizeaza indivizii in functie de unica valoare materiala care conteaza, pamantul.

De asemenea, personajele se pot clasifica in plate si rotunde, conform tipologiei stabilite de E. M. Forster in Aspecte ale romanului. Ion, protagonist si personaj rotund, cu evolutie interioara, complexitate psihologica, gesturi memorabile si avand capacitatea de a surprinde in mod credibil cititorul, implineste alaturi de Ana, personaj plat cu vocatia tragicului, unul dintre cuplurile cu rol esential in evolutia firului epic si in conturarea dramei personajului principal.

In primul rand, intre cele doua personaje se remarca o diferenta de statut social. Personaj eponim, Ion este prototipul taranului sarac, napastuit de soarta, nascut in sanul unei familii unde tatal a risipit pamanturile Zenobie pe bautura. La polul opus, Ana este singura fiica ce i-a mai ramas lui Vasile Baci, taran instarit din sat, posesor al pamanturilor sotiei sale; tatal doreste sa o dea pe Ana lui George, la fel de bogat, pentru a rotunji averea si a nu o risipi prin alianta cu cineva inferior material. Prima scena in care apar cele doua personaje este chiar descrierea horei, pretext narativ prin care prozatorul realist aduna toate personajele pe aceeasi scena. Ion si Ana bat "somesana",

## Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari  
<http://referatenoi.ro>

---

apoi Ilie, prieten cu George, ii vede retrasi, ceea ce da nastere furiei si reactiilor dispretuitoare ale lui Vasile Baci. Numindu-l pe Ion "talhar, hot, fleandura, nimeni, sarantoc", Vasile Baci declanseaza conflictul exterior principal al romanului, de esenta sociala.

Modalitati de caracterizare si relevarea trasaturilor celor doua personaje prin raportare la scene semnificative

Cele doua personaje sunt caracterizate in mod direct de catre narator la inceputul romanului. Lui Ion i se contureaza un portret marcat de calitati: "iute si harnic ca ma-sa"; "munca ii era draga oricat ar fi fost de aspra". Elementul fundamental al conflictului, pamantul, ii subordoneaza toate trasaturile: "Pamantul ii era drag ca ochii din cap", iar lipsa acestuia apare ca o nedreptate, ceea ce justifica dorinta patimasa de a-l avea: "Toata istetimea lui nu plateste o ceapa degerata, daca n-are si el pamant mult, mult..." De cealalta parte, Ana, apare ca un personaj lipsit de forta interioara, care se abandoneaza incercarilor la care o supune viata, incapabila de a vedea mai departe de pasiunea pentru Ion. Naratorul o caracterizeaza direct, urmarind reactiile si comportamentul fetei indragostite, dar obligata sa-si ascunda iubirea: "fata cu stare", "nu cine stie ce frumoasa". Aceste doua trasaturi o vor defini pe tot parcursul romanului, pentru ca ea nu se schimba, nu evolueaza. De altfel, chiar si Ion, o caracterizeaza direct prin intermediul monologului interior: "Tare-i slabuta si uratica, saraca de ea!"

Dintre modalitatile indirecte, cele mai reprezentative trasaturi ale personajelor rezulta din faptele lor.

Un alt aspect al cuplului Ana-Ion il constituie viziunea diferita asupra iubirii a celor doua personaje, ce se evidentiaza pe tot parcursul romanului. Desi la hora danseaza cu Ana, Ion o iubeste pe Florica, taranca saraca, dar frumoasa a satului. El va avea de ales intre a se casatori cu Ana, ceea ce ii garanteaza schimbarea statutului social, sau mariajul din dragoste cu Florica si condamnarea la saracie. Instinctul posesiunii si dorinta de a parveni fiind mai puternice, el va pune in practica ideea seducerii Anei, pe care altfel Baci nu i-o da de sotie.

Ana il iubeste insa cu sinceritate si devine victima tragica a lipsei de scrupule si a nepasarii lui Ion. Casnicia lor are, asadar, la baza nu o motivatie de ordin afectiv sau valori precum respectul reciproc sau constiinta datoriei, ci in primul rand considerente materiale (pentru Ion) sau de eliminare a rusinii provocate in urma abaterii de la morala satului (pentru Vasile Baci).

Cu alte cuvinte, pentru Ion, casatoria si iubirea sunt conditionate material, iar sentimentele sincere si intense de dragoste ale Anei nu reprezinta nici pentru Vasile Baci, nici pentru Ion un temei demn de luat in seama, caci in societatea rurala din acest roman femeia reprezinta o modalitate de parvenire, o sursa de perpetuare a speciei si "doua brate de munca", dupa cum observa G. Calinescu.

O alta etapa in evolutia cuplului este marcata de momentul nuntii: Ana intelege abia acum ca, desi

este sotul ei, Ion nu o va iubi niciodata; vazandu-l ca danseaza cu Florica, ea isi explica schimbarea de atitudine a flacaului de dupa noaptea petrecuta impreuna. Daca in scena horei, Ion i se adreseaza cu diminutivul "Anuta", impulsivitatea, nepasarea si raceala iau locul falsei afectiuni de la inceput; viclenia planului baiatului este dublata de inteligenta cu care ii conditioneaza pamanturile lui Vasile Baciuc in schimbul casatoriei cu Ana. Perioada premergatoare nuntii se caracterizeaza prin indepartarea celor doi membri ai cuplului, spre deosebire de pregatirile, in registru idilic, ale nuntii Laurei cu Pintea, in planul vietii intelectualilor. Niciun moment de intimitate, nicio incercare de marturisire a afectului, niciun gest de tandrete nu defineste comportamentul lui Ion.

Un ultim aspect de semnalat referitor la evolutia cuplului se leaga de consecintele casatoriei. Daca in alte romane realiste casnicia reprezinta o etapa a maturizarii afective, a trecerii la o alta etapa in evolutia cuplului, marcata de constiinta asumarii unor reponsabilitati, in Ion schimbarea statutului civil nu are consecinte in ameliorarea relatiei dintre cei doi. Dispretuita de Ion, jignita de Zenobia, Ana petrece tot mai mult timp in tovarasia lui Dumitru Moarcas, de la care invata ca remediu suferintei, regasirea linistii sufletesti sunt in moarte. Nici nasterea copilului nu reprezinta un motiv de refacere a familiei: desi in momentul nasterii pe camp Ion este impresionat de maretia momentului, dandu-si cu sfiala palaria jos, ulterior, el nu se dovedeste a fi un tata iubitor sau un sot grijuliu. Ana isi pune capat zilelor, implinindu-si destinul de personaj condamnat la o existenta tragica, iar pe Ion nici grija copilului ce ii garanteaza pamanturile nu il preocupa. Daca pana acum in sufletul lui a dominat glasul pamantului, odata cu implinirea materiala eroul simte ca nu poate face un compromis cu glasul iubirii si ravneste la Florica, acum nevasta lui George. Incalcand moralitatea satului prin adulter, Ion moare, lovit de George cu sapa in cap, intr-o scena naturalista ce reprezinta forma neutra a moralizarii.

Exprimarea unei opinii referitoare la evolutia relatiei personajelor din perspectiva finalului

Cuplul Ion-Ana evolueaza previzibil. Naivitatea Anei, lipsa ei de experienta, sinceritatea si intensitatea sentimentelor fac din ea un personaj tragic, iar Ion evolueaza in limitele unor trasaturi sufletesti precum lacomia, orgoliul nemasurat, sfidarea moralei lumii satului, impulsivitatea. Format pe considerente materiale, nu afective, cuplul cunoaste o involutie curmata de moartea celor doi. Liviu Rebreanu construiește, asadar in romanul sau personaje realiste, bine individualizate, ce raman modele pentru proza de acest tip din literatura noastra.